

2 HƯỚNG DẪN DẠY HỌC DẠNG CHỦ ĐỀ SỬ DỤNG KHÁI NIỆM

2.1. Kế hoạch bài dạy

Ở dạng bài này, phần hướng dẫn tổ chức các hoạt động dạy – học trong SGK có tính gợi mở về phương pháp, theo tiến trình lên lớp đã được xác lập, gắn với cấu trúc ở mỗi chủ đề. Thứ tự ở nhóm bài này, GV có thể điều chỉnh cho phù hợp với thời điểm triển khai trong nhà trường. Ví dụ trong chủ đề 7: *Gương mặt thân quen*, GV có thể sáng tạo, phát triển để các hoạt động trên lớp trở nên phong phú hơn như: tổ chức các trò chơi nhận biết hình dạng gương mặt, vị trí bộ phận trên khuôn mặt, cách thể hiện cảm xúc trên khuôn mặt,... Điều này về cơ bản giúp cho HS tăng cường khả năng quan sát và khám phá những nội dung liên quan đến chủ đề. Với các chủ đề khác trong nhóm bài này, GV hoàn toàn có thể kết hợp các hoạt động tương tự nhưng thay đổi đối tượng cần tìm hiểu, nhận biết, lĩnh hội cho phù hợp với chủ đề. Ở phần thực hành ở hoạt động 2 (Thể hiện) và hoạt động 4 (Vận dụng), điều quan trọng là GV cần bao quát lớp, gợi mở, hướng dẫn HS tiếp cận chủ đề phù hợp với năng lực riêng của các em, sao cho HS tự mình làm được sản phẩm.

Ví dụ về bài soạn SGK cho chủ đề 7: *Gương mặt thân quen*

2.2. Phân tích tình huống sư phạm và hướng giải quyết

Với dạng bài này, điều cần bản là GV bám sát theo nội dung và cấu trúc của mỗi chủ đề đã được hướng dẫn trong SGK để tổ chức hoạt động dạy học bởi đây là những định hướng cơ bản, phù hợp với quá trình nhận thức của HS. Trong mỗi hoạt động, GV có quyền sáng tạo, lồng ghép các trò chơi, các phương pháp dạy học tích cực nhưng không đảo trật tự các hoạt động.

Trong hoạt động Quan sát, GV sử dụng hình ảnh trong SGK cũng như có thể bổ sung những hình ảnh do mình/ HS chuẩn bị để cùng phân tích cho gần gũi bởi chỉ khi HS thấy thích thú thì việc tổ chức chủ đề mới thuận lợi. Cũng như các chủ đề khác, GV cho HS quan sát từ vật thật (ảnh chụp hoặc phân tích ngay trên khuôn mặt của bạn ngồi cạnh), rồi đến vật thay thế (sản phẩm mỹ thuật, tranh/ tượng) để HS có sự liên tưởng về cách thể hiện (sử dụng yếu tố gì để thể hiện về gương mặt, bộ phận trên khuôn mặt, quần áo,...).

Trong hoạt động Thể hiện, GV có thể cho HS xem một clip ngắn cách thể hiện khuôn mặt và đặt câu hỏi: Em sẽ thể hiện gương mặt của ai? (bạn bè, người thân hay GV trong trường,...). Khi HS phát biểu xong thì GV cho thực hiện ngay theo cách mình yêu thích. Đối với HS dùng hình thức nặn, GV lưu ý các vuốt, ấn đất nặn để tạo dáng khuôn mặt; cách vuốt, dùng bút chì để tạo tóc, môi,... Khi HS thực hành, GV quan sát, gợi ý đối với từng trường hợp HS. Đối với những HS gặp khó khăn trong việc thể hiện gương mặt, GV không làm thay mà có thể cho HS thực hiện lại hoạt động Quan sát như: mô tả hình dáng bên ngoài, các bộ phận trên gương mặt (có thể thao tác ngay trên khuôn mặt của bản thân để HS quan sát). Như vậy, cũng giống dạng bài hình thành khái niệm, mục tiêu của mỗi hoạt động ở dạng bài này sẽ là:

- Quan sát: dẫn dắt vào nội dung của chủ đề.
- Thể hiện: hình thành những kiến thức, kỹ năng mới.

Như vậy, qua hai hoạt động này, HS có được những hiểu biết ban đầu về sự phong phú trong cách thể hiện về màu sắc, hình dáng về gương mặt khác nhau. GV cần lưu ý mức độ hoàn thành bài thực hành của HS, đó là:

- Bắt buộc (đại trà): HS tạo hình được một khuôn mặt.
- Khuyến khích (phân hoá): HS thực hiện được một sản phẩm mỹ thuật về gương mặt, có tương quan giữa hình và nền.
- Tùy ý (năng khiếu): HS tạo được một sản phẩm mỹ thuật về chủ đề, trong đó hội tụ những kiến thức đã học như màu chủ đạo, màu đậm, màu nhạt,... sự kết hợp hài hoà giữ hình chủ thể và nền.

Trong hoạt động Thảo luận, GV căn cứ theo các câu hỏi gợi ý trong SGK để giúp HS củng cố kiến thức đã học về các yếu tố tạo hình; cách thể hiện gương mặt; cũng như cách thể hiện quan điểm của bản thân về sản phẩm mỹ thuật của các thành viên khác trong nhóm hoặc trong lớp. Thời lượng triển khai hoạt động này chỉ nên diễn ra khoảng 10 phút để dành thời gian cho hoạt động Vận dụng. Trong hoạt động Vận dụng, GV căn cứ theo nội dung ở Phần tham khảo để giới thiệu cho HS các bước sử dụng gương mặt để trang trí một món đồ, theo hình thức gấp nổi giấy. Qua đó giúp HS có nhận thức về việc nào cần làm trước, việc nào cần làm tiếp theo để có được một sản phẩm hiệu quả. Như vậy, về cơ bản, mục tiêu của hoạt động Thảo luận là củng cố kiến thức, kĩ năng đã học và mục tiêu của hoạt động Vận dụng là sử dụng những kiến thức, kĩ năng đã học để giải quyết những vấn đề của cuộc sống liên quan đến môn học. Do đó, hoạt động Vận dụng rất cần thiết và nên dành nhiều thời gian bởi thông qua hoạt động này, HS dần được hình thành kĩ năng gắn kết tri thức đã học với cuộc sống một cách chắc chắn, hiệu quả nhất. Lưu ý: Trong trường hợp không có điều kiện chuẩn bị một món đồ cần trang trí, GV có thể đề xuất nhà trường mua bộ đĩa, cốc giấy, hoặc thu lượm một số vỏ hộp bằng bìa (vỏ hộp bánh, hộp sữa) để HS có được món đồ cần trang trí trong tiết này. Trong trường hợp không có đồ vật, GV cho HS vẽ đồ vật mình yêu thích ra giấy (to, vào giữa trang giấy) và trang trí theo yêu cầu của chủ đề.